

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשס"ה, 2005
מספר השאלון: 022105
לנבחנים אקסטרניים – 220

ה י ס ט ו ר י ה

(לימודי חובה – חלק א)

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – (10×3) – 30 נקודות
פרק שני – $(25 \times 1) + (10 \times 2)$ – 45 נקודות
פרק שלישי – (25×1) – 25 נקודות
סה"כ – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראה מיוחדת: קרא את השאלות בעיון, וענה אך ורק על מה שנשאלת.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב ב**כתיבה** (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – יחידת מבוא: 1870-1920 (30 נקודות)

ענה בקצרה על שלוש מהשאלות 1-5 (לכל שאלה – 10 נקודות).

1. הצג שני ביטויים להשתלבות היהודים, ושני ביטויים לדחייתם במדינות אירופה.
2. על פי תכנית באזל (1897) – מה הייתה המטרה של התנועה הציונית, ומה היו הדרכים להגשמתה?
3. הצג את המאפיינים של המושבה ושל הקבוצה, שהוקמו כצורות התיישבות חדשות בארץ-ישראל בשנים 1881-1914.
4. הצג שני קשיים של היישוב היהודי בארץ-ישראל בעקבות המדיניות של השלטון העותמאני בזמן מלחמת העולם הראשונה, והצג דרך תגובה אחת למדיניות זו.
5. כתוב את התוכן של הצהרת בלפור, והסבר שני קשיים שנובעים מנוסח ההצהרה.

/המשך בעמוד 3/

**פרק שני – בניין הבית הלאומי היהודי בארץ-ישראל
והיחסים בין יהודים, ערבים ובריטים בין שתי מלחמות העולם**
(45 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על השאלות באחת משתי האפשרויות:
אפשרות א' (בעמודים 3-4) או אפשרות ב' (בעמוד 5).

אפשרות א'

ענה על שלוש שאלות:

על אחת משאלות הנושא על שנות ה-20 (שאלות 6-7), ועל שתיים משאלות הגישור על שנות ה-30 (שאלות 8-11).

שאלות נושא: בניין הבית הלאומי היהודי בשנות ה-20

ענה על אחת מהשאלות 6-7 (25 נקודות).

6. בניין הבית הלאומי בארץ-ישראל

- א.** הסבר את הסיבות לעלייה לארץ-ישראל בשנות ה-20, והצג שלוש מאפיינים של העולים בתקופה זו. (12 נקודות)
- ב.** הצג את הפעילות של היישוב היהודי לקידום בניין הבית הלאומי בארץ-ישראל בשנות ה-20 בשניים מהתחומים:
התיישבות חקלאית, חינוך ותרבות, מסגרות חברתיות-כלכליות. (13 נקודות)

7. מדיניות בריטניה לאחר מאורעות תרפ"ט (1929-1931)

- א.** הצג את התוכן של "הספר הלבן" השני (1930), והסבר במה מדיניות ספר זה מבטאת נסיגה מהתחייבויות בריטניה לבניין הבית הלאומי היהודי. (12 נקודות)
- ב.** קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.
"ממשלת הוד מלכותו תוסיף לנהל את פלשתינה (ארץ-ישראל) לפי תנאי המנדט, כפי שאושרו על ידי "חבר הלאומים". זוהי התחייבות בין-לאומית, ואין מקום לכל שאלה של הסתלקות ממנה... להפך: החובה להקל על העלייה היהודית ולעודד התיישבות צפופה של יהודים נשארת בעינה, כחובה חיובית של המנדט, ואפשר לקיימה בלי להזיק למצבן ולמעמדן של שאר קבוצות האוכלוסייה בארץ-ישראל".
(מתוך איגרת מקדונלד, 1931)

מה הייתה מטרת האיגרת?

הסבר כיצד מטרה זו באה לידי ביטוי בקטע שקראת. (13 נקודות)

(שים לב: שאלות הגישור בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 4/

שאלות גישור: המשך בניין הבית הלאומי היהודי בשנות ה-30.

ענה בקצרה על שתיים מהשאלות 8-11 (לכל שאלה – 10 נקודות).

8. הסבר שתי סיבות לעליית יהודים לארץ-ישראל בשנות ה-30.

9. הצג את הישגי היישוב היהודי בארץ-ישראל בשנות ה-30, בשניים מן התחומים: כלכלה, ביטחון, תרבות.

10. הצג את דרכי המאבק שנקטו הערבים כלפי היהודים וכלפי הבריטים בשנים 1936-1939.

11. הצג את שיטת ההתיישבות "חומה ומגדל", והסבר את המטרה של שיטת התיישבות זו.

אפשרות ב'

ענה על שלוש שאלות:

על אחת משאלות הנושא על שנות ה-30 (שאלות 12-13), ועל שתיים משאלות המבוא על שנות ה-20 (שאלות 14-17).

שאלות נושא: המשך בניין הבית הלאומי היהודי בשנות ה-30

ענה על אחת מהשאלות 12-13 (25 נקודות).

12. ארץ-ישראל בשנים 1936-1939

א. הסבר את מטרות "המרד הערבי" (1936-1939). (10 נקודות)

ב. ביישוב היהודי היו שתי עמדות בנוגע לדרכי התגובה על התקפות הערבים בתקופה זו.

הצג כל אחת מהעמדות, והסבר את הנימוקים של התומכים בכל עמדה. (15 נקודות)

13. ועדת פיל (1937)

א. הצג את המסקנות ואת ההמלצות של ועדת פיל. (10 נקודות)

ב. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

"מבחינת הגשמת הציונות עדיפה הקמת מדינה יהודית לְאַתֵּר [מיד] - ואם גם בחלק של ארץ-ישראל המערבית - מהמשכת המנדט הבריטי בתנאים הקיימים בכל מערב הארץ... המדינה המוצעת אינה מונחת עדיין בקופסה, והדרך להקמתה אינה סוגה בשושנים... אבל להחלטה זו... יש ערך פוליטי לא קטן... לא רק על סדר היום שלנו, [אלא גם] על סדר היום של המדינות הבין-לאומיות הועלתה ברצינות שאלת המדינה העברית".

(מדברי בן-גוריון בקונגרס הציוני ה-20, 1937)

מה הייתה עמדת בן-גוריון בנוגע לתכנית ועדת פיל?

הסבר את טיעוני בן-גוריון להצדקת עמדתו, על פי הקטע שקראת. (15 נקודות)

שאלות מבוא: בניין הבית הלאומי היהודי בשנות ה-20

ענה בקצרה על שתיים מהשאלות 14-17 (לכל שאלה - 10 נקודות).

14. הצג שלוש התחייבויות של בריטניה בטופס המנדט בנוגע לבניין הבית הלאומי היהודי.

15. מה היה "הוועד הלאומי", ומה היה תפקידו?

16. הצג שני צעדים שנקטו הבריטים בארץ-ישראל בעקבות מאורעות תרפ"א.

17. הצג מסגרת חברתית-כלכלית אחת שהוקמה ביישוב היהודי בשנות ה-20, והסבר את תרומתה לבניין הבית הלאומי היהודי.

/המשך בעמוד 6/

פרק שלישי – ארצות האסלאם והיהודים בהן בין שתי מלחמות העולם
(25 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 18-19.

18. השלטון הקולוניאלי והתמורות בחיי היהודים

- א.** בהשפעת המציאות הקולוניאלית, חלו שינויים בחיי היהודים בארצות האסלאם. הסבר את השינויים בתחום החינוך א הכלכלה. (17 נקודות)
- ב.** הבא שתי דוגמאות לשינויים שכתבת עליהם (בסעיף א), כפי שבאו לידי ביטוי באחת מארצות האסלאם. (8 נקודות)

19. התנועה הציונית בארצות האסלאם בין שתי מלחמות העולם

- א.** הסבר את הגורמים שהשפיעו על הפעילות הציונית בארצות האסלאם בין שתי מלחמות העולם. (15 נקודות)
- ב.** הבא שתי דוגמאות לפעילות ציונית באחת מארצות האסלאם. (10 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך התרבות והספורט